

T.C.
DÖŞEMEALTI KAYMAKAMLIĞI
Bademağacı Ortaokulu Müdürlüğü

ÇEVRE İNCELEME DOSYASI

BADEMAĞACI KASABASI

2017- 2018

HAZIRLAYAN:

Erhan BİLGENOĞLU
OKUL MÜDÜRÜ

BADEMAĞACI KASABASI

TARİHÇESİ:

Bademağacı, Anadolu Selçuklu Devleti'nin son Dönemlerine denk gelen 1200 – 1300'lü yıllarda, rivayetlere göre Yörüklerden Mahmut, Mustafa, Hasan ve İbrahim isimli kişiler tarafından Obalar halinde kurulduğu anlatılmaktadır.

Bademağacı, Selçuklular ve Osmanlılar zamanında ŞİRNES/ ŞİRNEZ Köyü adı ile bilinmektedir. Cumhuriyet'in ilanından sonra önce Bademköy daha sonra da "BADEMAĞACI" adını almıştır.

1972' de Belediye Teşkilatı kurularak KASABA / BELDE olmuştur. Bugünkü yerleşik nüfusu 4000 dolaylarındadır.

RESİM - 1 (HARİTA)

BASINDA BADEMAĞACI:

“ Antalya Anadolu'nun ilk insanlarına yurt olmuş, çağlar boyu Anadolu kültürlerine biçim veren uygarlıkları toprağında filizlendirmiştir. Bademağacı son saptamalara göre kıyı şeridinde yaşayan mağara insanımı İ.Ö. 10 binyıl öncesi yaylada toprağa bağlayan ve cilalıtış çağ devrimini gerçekleştiren en erken köy yerleşimlerindedir.
(Geçmişten Geleceğe Antalyalılar Dergisi- Antalya Büyükşehir Belediyesi)

Ayrıca İnternette Arama Motorlarında “ Bademağacı” yazmanız sizi bir çok bilgiye ulaştıracaktır.

Örnek: Kanaltürk.com adresine girdiğinizde, Kültür-Sanat Sayfası'nda Şu an ARŞİV yazan bölüme “ Yüreğinde nakış olan insanları hikayesi” yazıp açtığımızda çeşitli bilgilerle/ fotoğraflarla karşılaşacaksınız.

TÜRKİYE VE DÜNYA'YA BADEMAĞACI'NI TANITIM ÇALIŞMALARI:

Nazım ALPMAN(Gazeteci –yazar)/ Prof.Dr.G.UMURTAK,ProfDr.R.DURU/G.TETİK(Foto.San.-Yönetmen)

BADEMAĞACI HÖYÜĞÜ:

Kasaba'nın höyüğü'nde 13 yılı aşkın süredir (Her Ağustos Ayı) İstanbul Üniversitesi-Edebiyat Fakültesi- Arkeoloji Bölümü tarafından kazı çalışmaları yapılmaktadır. Eserler Antalya Müzesi'nde kendi adıyla sergilenmektedir.

Kazı çalışmalarını Prof.Dr. Refik DURU ve Prof.Dr. Gülsün UMURTAK yönetmektedir. Kazıda Üniversite öğrencileri ile kasabada ikamet eden çoğunu liseli öğrencilerin oluşturduğu gençler de sigortalı – ücretli olarak çalışmaktadırlar. Kazı Ekibi, Kazı süresince kendilerine tahsis edilen ve yine kendilerince bakımı ve onarımı yapılan kasaba merkezindeki eski okul binasında kalmaktadır.

BADEMAĞACI Antik Pisidia'nın Güneyinde M.Ö. 7000'lerden Erken Hristiyanlık Dönemine Kadar Farklı Kültürleri Kucaklamış Bir Yerleşme.

Gülsün Umurtak*

Bademağacı, Antalya'nın 50 km, Toros Dağları'ndan yaylaya geçit veren Çubuk Beli'nin 4 km. kuzeyinde (Res 1), Bademağacı Beldesi yakınlarında 9 m. yüksekliğinde, 100x200 m boyutlarında bir höyüktür (Harita).

Bademağacı'nda 1993 yılından bu yana İstanbul Üniversitesi adına Prof. Dr. Refik Duru ve Doç. Dr. Gülsün Umurtak yönetiminde bir kurul tarafından kazılar yapılmaktadır. Çalışmalar, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile İstanbul Üniversitesi Araştırma Fonu tarafından sağlanan parasal olanaklarla sürdürülmektedir.

Bademağacı'nda ENÇ 4'den itibaren evlerin yapımında kerpiç kullanılmaya başlanmıştır. Bu yeni mimari dönemde, evler dikdörtgen-dörtgen planlıdır. (RESİM – 2)

Neolitik Çağ Yerleşmeleri (MÖ 7000-5500)

Bademağacı Höyüğü'nün yer aldığı küçük ova, etrafı dağlarla çevrili eski bir göl yatağıdır. Son Buzul Çağı'nın sona erdiği ve Anadolu Yaylası'nda da ılıman bir iklimin egemen olduğu, günümüzden 15.000 yıl kadar önce, Bademağacı'nın bulunduğu yer, büyük olasılıkla göl veya bataklık idi. Durumun 10.000 yıl önceleri değiştiği ve yörenin kısmen kuruyarak, oturulabilir hale geldiği anlaşılmaktadır. Bu tarihlerde, bazı insan topluluklarının bu ovaya gelerek, 'köy' niteliğindeki ilk devamlı yerleşmeyi kurdukları tahmin edilmektedir. Henüz bilimsel kanıtları fazla olmamakla birlikte, Antalya'nın sahil kesiminde oturmakta olan yarı toplayıcı, yarı avcı insan topluluklarının yeni öğrendikleri, ancak Antalya çevresinde uygulama olanağı bulamadıkları 'bitki üretimi/tarım ve hayvan yetiştiriciliği' için daha elverişli olan yayla koşullarını bilinçli şekilde yeğledikleri ve Torosları aşarak, buraya göç ettikleri şeklinde bir öneride bulunmak mümkündür.

Şimdiye kadar alınan sonuçlara göre, höyükteki ilk yerleşme, M.Ö. 7000 yılı dolaylarında, Erken Neolitik Çağ'da (ENÇ) başlamıştır. Yaklaşık 9 m. kalınlıkta bir birikim oluşturan Neolitik yerleşmelerin M.Ö. 5500 civarında sona erdiği anlaşılmaktadır.

Tek odalı olan evlerin içinde, yatmak için hazırlanmış platformlar, kilden hazırlanmış ateş kutuları 'mangal' ve el değirmenleri ile öğütme yapılan ışık yerleri bulunuyordu (Resim – 3)

M.Ö. 5500 dolaylarında, Neolitik dönem insanları Bademağacı'ndan bir başka yere göçmüş veya bilemediğimiz bir nedenle yaşamlarını burada sürdürememiştir. 1500 yıl kadar süren Neolitik yerleşmelerin sahiplerinin kullandıkları eşyaların bir bölümü kazılar sırasında ortaya çıkartılmıştır. Bunların arasında, Bademağacı'nda en erken tabakadan başlayarak grimsi boz ve devetüyü renkli, çoğunluğu ince kenarlı, pişmiş topraktan çanak ve çömlekler önemli bir yer tutmaktadır (Res. 4-5). Pişmiş toprak, kutsal nitelikli kadın betimleri (Res. 6), pişmiş toprak ya da taştan yapılmış damga mühürler ve pintaderalar (Res. 7)

Res/Fig 4

Res/Fig 5

Res/Fig 6

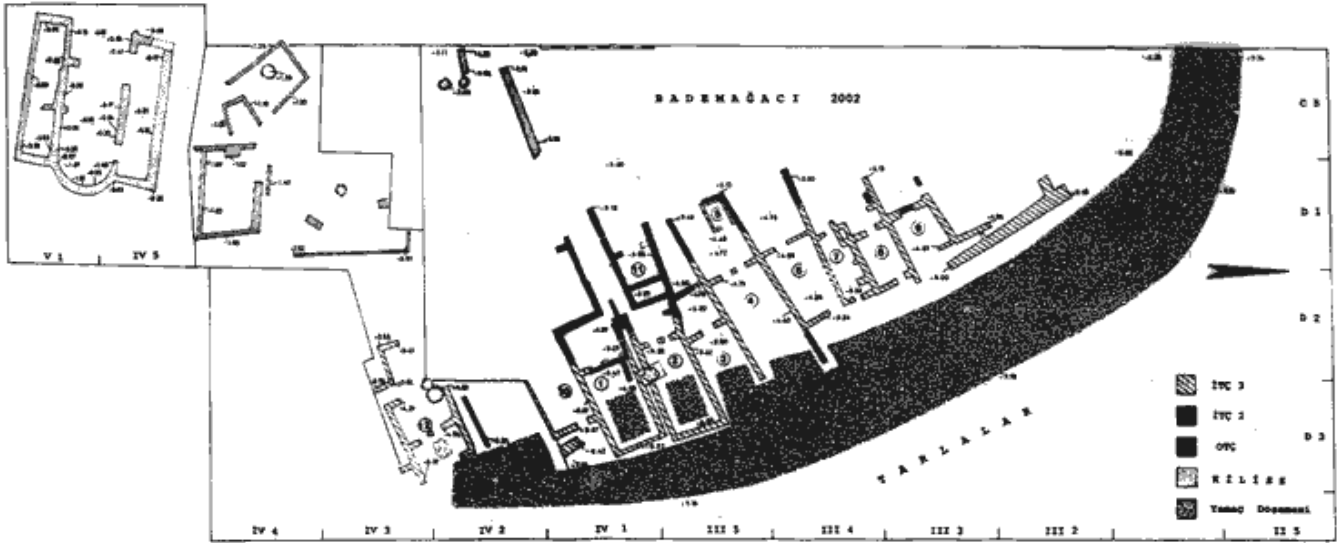

Res/Fig 7

Bademağacı Neolitik topluları, çocukları ev tabanlarının altlarına, fetüs'ün ana karnındaki durumuna benzer bir pozisyonda (hocker), ancak sırtüstü gömmüşlerdir. Yerleşme içinde yetişkinlere ait çok az gömü bulunduğu için, onların yerleşme dışındaki bir mezarlığa gömülmüş oldukları akla gelmektedir. ENÇ yerleşmelerinde bulunan bitki kalıntıları arasında çok miktarda yabani armut, elma, tarıma alınmış buğday, mercimek ve nohut başta gelmektedir. Kazı alanında evcil köpek, koyun ve keçi, sığır olmak üzere çok çeşitli hayvanlara ait kemikler ele geçmiştir.

İlk Tunç Çağı yerleşmeleri (M.Ö. 2600-2300)

M.Ö. 2600 dolaylarında Bademağacı Höyüğü'ne, Neolitik Çağ kültürü ve insanları ile hiçbir ilişkisi olmayan bir grup insan gelmiş ve bu tepede yeni bir yerleşim süreci başlamıştır. Yeni gelen İlk Tunç Çağı (İTÇ) insanları, burada kaldıkları yaklaşık 300 yıl içinde yerleşmelerini en az 3 kez yenilemişlerdir.

Resim - 8 Plan

Res. 9

Res/fig 10

Bademağacı'nda en büyük megaron 17 x 6 m ölçülerindedir. Bir veya iki odalı megaronların, zaman zaman onarılarak ya da antelerinin höyüğün merkezine doğru uzatılması şeklinde değişikliklerle uzun süre kullanıldıkları anlaşılmaktadır. Megaron tipi yapılar, batı komşu Elmalı Bölgesi'nde Karataş-Semayük'den Troya'ya kadar Anadolu'nun batı bölgelerinde ve giderek Ege Dünyası'nda yaygınlaşmış ortak bir uygulamadır. (Res.9) Bademağacı İlk Tunç Çağı yerleşmelerinde elde ve çömlekçi çarkında yapılmış çanak çömlek türleri içinde, halkın günlük gereksinmesini karşılayabilecek her türlü kap vardır. (Res.fig.10)

Orta Tunç Çağı'na ait bulgular (MÖ 1950-1750 ?)

Son yıllarda Bademağacı Höyüğü'nün merkezine yakın kesimde bir mimarlık tabakasına bağlı olmaksızın, moloz içinde ve karışık durumda, çarkta yapılmış çanak çömlek, kurşundan bir damga mühür ve bronz süs iğneleri ele geçmiştir.

Bademağacı OTÇ çanak çömleği ile Beycesultan V ve IVc tabakalarının malzemesi arasında önemli benzerlikler vardır. Aynı birikimden gelen maden buluntuların benzerleri MÖ 2.binyılın önde gelen Anadolu merkezlerinde karşımıza çıkmaktadır.

Bugüne kadar, Burdur ve Antalya Bölgeleri'nde MÖ. 2. binyıla ait somut arkeolojik bulgulara rastlanmamıştı. Sözkonusu buluntuların ait olduğu yerleşmenin, höyüğün henüz kazılmayan kesimlerinde, gelecek yıllarda ortaya çıkacağını sanıyoruz.

Erken Hristiyanlık Dönemi Kilisesi

Höyüğün en yüksek kesiminde, Erken Hristiyanlık Dönemine ait (yaklaşık MS 5-7. yüzyıl) bir kilise bulunmaktadır. Uzunluğu 15.5 m., genişliği 13 m. olan 'Üç Nefli Bazilika planlı küçük kilisenin dış duvarları orta boy işlenmemiş taşlardan kireç harçla örülmüş, 'nef'ler ise çok iri mermer monolitlerle birbirinden ayrılmıştır (Res. 11)

Res.11

Kilise'nin duvarlarının sadece 60-70 cm.'lik alt kısmı korunmuştur. Yapı çok büyük oranda tahrip edildiği için, ne 'Nartex'e, ne de iç kısımdaki mimari ayrıntılara ait izlere rastlanılmamıştır. Bu nedenle yapının tarihlenmesi henüz kesinlik kazanmamıştır. Höyük yüzeyinde Bizans Dönemi'ne ait keramik vs. gibi buluntu yoktur. Çok yakın çevrede de herhangi bir Bizans yerleşmesi bilinmemektedir.

Bademağacı'nda kazıların 8-10 yıl daha devam edeceğini sanıyoruz. Çalışmalar tamamlandığında, elde edilecek sonuçların Anadolu Arkeolojisi'ndeki bazı boşlukları doldurması yanında, insan türünün bu topraklardaki kültürel geçmişini daha iyi anlamamıza yardım edeceği düşünülmelidir.

*Doç. Dr. Gülsün Umurtak. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Anabilim Dalı, (e.posta: umurtak@istanbul.edu.tr, rfkduru@yahoo.com)

** Aynı kurul son 25 yılda, Bademağacı'nın hemen kuzeyinde yer alan bölgede (Antik Pisidia), Prof. Dr. Refik Duru başkanlığında Kuruçay ve Höyücek kazıları ile Hacılar Nekropolünü Arama Çalışmalarını gerçekleştirmiştir.

***The excavations at Kuruçay and Höyücek and the Investigations of the Necropolis at Hacılar to the north of Bademağacı in the same region (Ancient Pisidia), were carried out by the same team in the past 25 years.

COĞRAFİ YAPISI:

Bademağacı Beldesi, Antalya İli'ne bağlı Merkez bir Kasaba'dır. Antalya'nın kuzeyinde yer alır. Ünlü " ÇUBUK BELİ"ni Antalya'dan doğru aşınca, Antalya – Burdur Karayolu'nun 55. km.sinde ve yoldan 2 km. içeridedir. Burdur- Bucak İlçesi'ne 30 Km. mesafededir. Komşu Yerleşimleri : Güney'de AKKOÇ Köyü; Doğu'da DAĞBELİ Beldesi; Kuzey'de KIZILKAYA Beldesi ve BOĞAZKÖY bulunmaktadır.

Kasabanın kurulduğu yer aslında bir dağ eteği de olsa, çoğu kesim düz arazi üzerinde yerleşmiştir. Ulaşımı oldukça kolaydır. Antalya ve Bucak için Otobüs ve minübüsleri çalışmaktadır. Akarsuyu yoktur.

EKONOMİK YAPISI:

Kasabanın gelir kaynakları arasında Tarım / Hayvancılık, Nakliyecilik önemli yer tutar. Tarım alanları geniş olmasına rağmen sulama yapılamadığı için kuru tarım yapılmaktadır. Tarlalara Arpa , buğday, nohut vb. ekilmekte; bahçelerde ise Üzüm- Badem yetiştirilmektedir. Belediye ile birlikte Tarım İl Müdürlüğü'nün bu konuyla ilgili önemli çalışmaları vardır. Badem ve üzüm teşvik edilmektedir. Örnek bağlar ve badem bahçeleri oluşturulmaktadır. Hemen her yıl “ Bağ Bozumu ve Badem Günü” gibi şölenler tertip edilmektedir.

Ayrıca Süt Hayvancılığı yetiştiriciliği de yayılmaktadır.

Nakliyecilik, kasabanın geçiminde en önemli yeri tutmaktadır. Kasabada önceki yıllarda kurulan Tavuk Çiftliği ve Yem fabrikası şu anda çalışmamaktadır. Kapanmıştır.

Kasaba'da ayrıca Demir doğrama, marangoz atölyeleri, berberler, bakkallar, kahvehaneler, terzi (bel ağırları için korse yapımı), İnşaat malzemeleri satış yeri, lokanta, eczane, PTT hizmet vermektedir.

İKLİMİ VE BİTKİ ÖRTÜSÜ:

Zaman zaman Akdeniz İklimi görülse de denizden gelen ılık havayı kesen “ Çubuk Beli”nden sonra dağların ardında kurulmuş olmasından dolayı Karasal İklim hakimdir. Adeta Maki bitki örtüsüyle Bozkır bitki örtüsünün kesiştiği noktadadır. Çevresinde ormanlar bulunmakla birlikte kasaba batısında da ağaçlandırma çalışmaları yapılmıştır. Yaklaşık 20 yıllık çamlık kendini iyiden iyiye göstermeye başlamıştır.

Yazları serin, kışları soğuk geçmektedir. Kar yağışı almaktadır. Bu nedenle özellikle yaz aylarında “YAZLIKÇI”ların akınına uğramakta böylece sosyal hayat da canlanmaktadır.

Rakım: Yaklaşık olarak 800 – 850 m.dir

SOSYAL VE KÜLTÜREL HAYAT:

Kasabanın ulaşımının ve Antalya'da da akrabalık bağlarının bulunmasından dolayı Antalya'daki kültürel faaliyetleri izleme imkanı vardır. 55 km. uzakta olmanıza rağmen bazen kendinizi Antalya'nın bir mahallesinde sanırsınız. Çünkü halkın büyük çoğunluğunun Antalya “ Kepezaltı- Çallı- Güllük- Turgut Reis Caddesi- TRT Caddesi- Beton Kahve- Soğuksu- Batı Vilayet” dolaylarında ya evleri, ya işyerleri, ya da akrabaları vardır.

Kasabanın kültürel ve sosyal faaliyetleri arasında en önemli yeri “ 6 Mayıs Hıdırellez Şenlileri ve Düğünler, Bayramlar” oluşturur. Bu şenliklere Antalya'da, Bucak'ta oturan kasabalıların da hemen hemen hepsi katılır. Kırgınlıklar, dargınlıklar böylece sona erdirilmeye çalışılır. Tespit edilen özelliklerden bir tanesi de “Kin ve nefret”in yerine sosyal yaşamda her zaman “Güleryüz ve Hoşgörü”nün galip çıkmasıdır. Bu özellik takdire şayandır.

Zaman zaman çeşitli spor müsabakaları, yarışmalar ve gece etkinlikleri de düzenlenmektedir.

SAĞLIK VE EĞİTİM:

Kasaba halkı sağlık problemlerini kasabada bulunan Sağlık Ocağı'nda çözmeye çalışmaktadır. Mevcut Sağlık Ocağı yeni binasında 2003 yılında hizmet vermeye başlamıştır. İki katlı olan Ocak, birinci katında Doktorlar, ebe-hemşireler, sağlık memuruyla sağlık hizmetleri vermekle beraber, ikinci katta 2 tane lojman bulundurmaktadır.. Ambulansı garajında 24 saat hazır bekletilmektedir.

Kasaba'nın ayrıca bir Eczane'si de bulunmakta, ihtiyaç halinde gece de hizmet vermektedir.

Eğitim kurumu olarak İlköğretim Okulu bulunmaktadır. 1933 yılında 3 yıllık İlkokul açılmış, 1937 yılında 5 yıla çıkmış, 1972 yılında da Ortaokul ayrıca açılmıştır. 1990-1991 yılında İlkokul ve Ortaokul birleşerek aynı binaya geçmişlerdir. Böylece " Bademağacı İlköğretim Okulu" adını almıştır. 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitime sorunsuz olarak başlamıştır. 2002-2003 yılında da yeni binasına taşınarak, eğitim öğretim şimdi bu yeni binada sürdürülmektedir.

Öğretmenlerin ve sağlık personelinin çoğu, günümüz sosyal hayat şartları ve çeşitli ailevi nedenlerden ayrıca kasabanın konut sorunları ve şehir hayatına uzaklığından dolayı Valilik oluruyla bir çok yerde olduğu gibi servislerle gidiş geliş yapmaktadır. Zaten şehirlerde de durum böyledir. Tabi Vatandaş eski memur – halk ilişkisini özlemektedir. Günümüz hayat şartları buna pek de müsaade edecek gibi gözüküyor.

İlköğretim Okulu'nun Geleneksel "OKUL GECELERİ" geçmişten günümüze devam etmektedir. Halkın ilgisi ve katılımı, yardımları görülmeye değerdir.

İlköğretim Okulu'nu bitiren öğrencilerin büyük çoğunluğu liselere gitmektedir. Çeşitli nedenlerle okuyamayanlar Çıracılık Eğitim Merkezi'ne, Sanayi Siteleri'ne, Organize Sanayi'deki Şirketlere, İşyerlerine, fabrikalara yönlendirilmektedir. Zaman zaman da Kasabada açılan Halk Eğitim Merkezi Kurslarına katılmaktadırlar.

Son yıllarda liselere giden kız öğrenci sayısı da giderek artmaktadır. Daha önceleri Antalya'da okuyan gençler, şimdi daha çok lise öğrenimlerine Bucak İlçesi'nde devam etmektedirler. Bunun da sebebi, ulaşım, rakım farkı, mesafe, ekonomi, eğitim olanakları, okul şiddet olayları vb. olsa gerek. Çünkü Burdur Bucak İlçesi'nde Meslek Liseleri'nden Anadolu Öğretmen Lisesine, Fen Lisesi'ne, Yüksekokula kadar Öğretim kurumları vardır. Ulaşım kolay, öğrencinin ailesine ve kendisine ayırdığı zaman daha fazladır. Öğrenci akşam olduğunda kasabasındadır. Yol vb. nedenlerle yorulmamaktadır.

Halk Kütüphanesi, Belediye Binası altında ve Belediye kontrolünde hizmet vermektedir. Haftanın 5 günü açılmakla birlikte hafta sonları da gerektiğinde Okul Kütüphanesiyle birlikte açılabilir.

Öğrenciler Okul Kütüphanesi'ni kullanmakla birlikte Gönüllü Öğretmenleri Rehberliği'nde Haftanın Pazartesi- Çarşamba- Cuma Günleri saat 16.00-18.00 arası ayrıca Takviye- Etüd Çalışmalarına katılmaktadırlar.

İlköğretim Okulu'nda Bilgisayar Teknoloji Sınıfı bulunmaktadır. Henüz ADSL – internet ağı mevcut değildir. Bununla ilgi yazışmalar devam etmektedir. İnternete telefon aracılığı ile bağlanılmaktadır. Bu da maddi açıdan zorluk çıkarmaktadır. Çünkü günümüzde öğrenci- okul işlerinin çoğu -sınavlara müracaat-sonuçlar ileride kayıtlar vb.- internet aracılığı ile olmaktadır.

